

Učiteljski tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Franciškanova ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din. za inostranstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list a članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. šte. rač. 11.197. Telefon 3172

Poglavje o avtoriteti

B. s. Kuhar iz Murske Sobote obširno razpravlja o škodljivih posledicah, ker je Slovenija smatrala Prekmurje za kazensko kolonijo. S tem je Prekmurje večkrat dobilo manj vredne in premalo narodne učitelje. Navajal je celo zgled, ko učiteljica ni hotela govoriti na kraljev rojstni dan, češ da bi to storila lahko edino za Mussolinija, drugi je bil vohun itd. — (Iz debate v banovinskem svetu.)

Ako prečitamo te besede, ki niso bile le izgovorjene v banovinskem svetu, marveč so bile tudi objavljene v časopisih, se nam ne hote vsili misel, da je nujno potrebno spregovoriti nekaj besed o avtoriteti državne oblasti.

Priznati moramo, da ogromna večina našega ljudstva še nima privzgojenega onega globokega čuta dolžnosti in spoštovanja napram državnim oblastem in napram državi, kot bi to bilo nujno potrebno in kot si želijo prav vsi zavedni in iskreni državljani. Ako se sprašujemo po vzrokih, jih najdemo gotovo več. Še dandanes najdemo primere, ko ljudje nimajo povsem jasnih in izrazitih pojmov v pogledu razločevanja državnih oblasti od države kot celote. Seveda je treba pri tem upoštevati dejstvo, da nimamo v šolah uvedene državljanske vzgoje in tudi se niso prirejali nikakoli tečajji za državljansko vzgojo naroda. Toda ljudstvo se ne vzgaja samo s teoretičnimi predavanji o državljanskih dolžnostih in pravicah, marveč vsi lepi vzgledni mnogo pripomorejo k pravi nacionalni zavesti in k pojmovanju onega globokega čuta dolžnosti in spoštovanja do državnih oblasti in do države, kot bi to bilo želeli v interesu države same.

V prvih povojnih letih so rastle pri nas stranke kot gobe po dežju. In namesto prave politične vzgoje so se širile med narodom le medsebojno mržnjo in naravnost tekmovala v tem, katera bo dosegla večje uspehe v ubijanju avtoritete onih, ki so predstavljali državno upravo. Ali je potem čudno, da ni bilo naše ljudstvo vzgojeno do prave državljanske zavesti, da so v njem prav za prav izumirali celo osnovni čuti državljanskih dolžnosti in priznavanje avtoritete. Pač pa je vsakdo čutil v sebi največje sposobnosti za kritikanje vseh ukrepov javne uprave.

Naš narod še ni na višku politične zrelosti in ravno zaradi tega je nujno potrebno tretirati vsako politično vprašanje zelo previdno. Demagoška načela se utegnejo v takih primerih sicer zasukati v škodo onemu, ki jih oznanja. Da se to ne bi dogajalo, je treba ljudstvo vzgajati k dobremu z dobrimi vzgledi. Kar je zakrivila polpretekla doba s svojim konglomeratom strank, se mora zboljšati in se danes ne sme pod nobenim pogojem ponavljati.

Ni menda potrebno posebej poudarjati, da tvori državo narod, in da pripada ogromna večina jugoslovanskega naroda kmetškemu stanu. In ravno temu narodu je vzgoja z dobrimi vzgledi najbolj potrebna.

Tudi preprosti človek, kmet in delavec, gleda povsem pravilno v vsakem državnem uradniku in tudi v učitelju zastopnika državne uprave in to one državne uprave, v katero bi moral imeti največ zaupanja, do katere ima gotove dolžnosti, a tudi pravice. Je pač razumljivo, da se vsak član človeške družbe veliko bolj zaveda svojih pravic nego dolžnosti. Napačno bi pa bilo, da bi oni, ki so v prvi vrsti poklicani štiti avtoriteto državne uprave, pobijali v ljudstvu že itak premalo razviti čut dolžnosti in poveljevanja čut pravice. Eno je v zvezi z drugim in vsikdar ne sme trpeti dolžnost na račun pravice.

Ta ugotovitev je bila potrebna, kajti je nastal po nekod običaj, in ta običaj se med našim ljudstvom silno širi, da si gotovi ljudje laste vse pravice in že tako daleč posega ponekod ta pojav, da si posamezniki, niti prizadeti, niti v to poklicani lastijo že vse pravice, ne samo kritiziranja, marveč že naravnost razpolaganja s predstavniki državnih oblasti po deželi. In ker so slučajno učitelji skoraj v vsaki vasi, so pač oni največkrat deležni raznih »dobrotljivosti«¹ uzurpatorjev vseh pravic, ki se pa navadno niti v mali meri nočejo zavedati svojih dolžnosti.

Taki kvarni pojavi so ne le škodo posameznikov, marveč utegnejo postati kvarni za poedine skupine državnega uradništva kot celote. In to ni v korist naši upravi, marveč ji spodeda one solidne moralne temelje, ki naj jih tvori narod.

Ravno učiteljski stan, ki živi v najožjem stiku z našim kmetom in delavcem v podeželju, najbolj občuti, kako težko je širiti med narodom ono državljansko zavest v posameznika, ki je neobhodno potrebna za ustvarjanje avtoritete državne oblasti. Zavedati se moramo, da se kratenje avtoritete posameznim zastopnikom uprave kaj lahko prenaša na upravo kot celoto. Navadno se to

tudi dogaja, kajti mnogi, predvsem preprosti ljudje aplicirajo napake posameznika na celoten stan.

Učiteljstvo je s svojim delom spoznalo nujno potrebo državljanske vzgoje naroda in je pokrenilo to vprašanje, ki se je ravno z letošnjimi tečaji premaknilo z mrtve točke. Toda premisliti moramo, ali bomo mogli s teoretičnim poukom, torej z besedami popraviti to, kar pokvarijo z dejanji mnogi posamezniki, ki bi bili prvi poklicani, da štiti avtoriteto naše uprave.

Ni ga stanu, ki ne bi imel v svojih vrstah takega grešnika, slabika ali celo podleža. Tudi v našem se najdejo posamezni redki taki primeri. In če je kak stan, ki še ni imel v svojih vrstah člana, ki bi zagrešil obsojanja vredno dejanje, ta stan naj se dvigne in naj nas biča vse ostale stanove radi poedincev, ki so kaj zagrešili. — Trdno sem prepričan, da takega stanu ni. Zaradi tega smatram, da je nele pravica, marveč moralna dolžnost vsega učiteljskega stanu, kakor tudi vsakega posameznega učitelja, da najodločneje zavrača način iznašanja grehov dveh posameznikov — od katerih je sicer samo eden znan in ki je že zdavnaj prejel zaslužen kaznen za svoje efijaltsko delo. — Vedno smo poudarjali načelo in ponovno to trdimo, da naj prejmejo kazni vsi, ki se pregrešijo proti zakonitim določbam. Le eno smo vedno poudarjali, da mora biti kazen posledica razsodbe. — Zaradi tega smo bili in bomo vedno upravičeni odklanjati iznašanje grehov posameznikov na način, da bi kdorkoli mogel aplicirati greh posameznika na ves stan.

Preprosto ljudstvo si ustvarja povsem svoje poglede na take žalostne dogodke, in če se jih iznaša o priliki, ko se govori o stanu kot takem, bo apliciralo tak posamezen primer na celoto. — Kdorkoli pozna prekmursko učiteljstvo, mora priznati, da predstavlja ravno to učiteljstvo lep kader delovnih, marljivih in idealnih šolskih in nacionalnih delav-

cev. Vsem tem in vsemu učiteljstvu se godi krivica z iznašanjem že zdavnaj kaznovanih grehov posameznikov.

Kako naj tedaj navajamo ljudstvo k spoznavanju in spoštovanju avtoritete državne oblasti, kako naj vzgajamo med narodom čut najgloblje državljanske in nacionalne zavesti, ako se na tak način krati ugled učiteljskemu stanu, ki izmed vsega državnega uradništva ljudstvo najbolj pozna in vidi v njem predstavnike javne uprave.

Učiteljstvo je bilo vedno najvestnejši izvrševalec svojih dolžnosti. Zaveda se poleg svojih dolžnosti dela v šoli tudi dolžnosti dela za narodno izobraževanje v zvezi z državljansko vzgojo naroda. In ravno ker se zaveda teh svojih dolžnosti, se zaveda tudi vseh težkoč, ki nam jih povzroča ubijanje avtoritete učiteljskega stanu. Zaradi tega dvigamo ponovno svoj glas in kličemo: »Dajte nam zaščito za naše javno delo, ki je z zakonom podrejeno nadzorstvu prosvetne uprave. Odklonite vsem nepoklicanim prisvajanje pravice ocenjevanja našega dela. Narodu hočemo dobro, zato žrtvujemo vse svoje moči delu, v korist naroda in države. Ker pa hočemo doseči s svojim delom tudi uspehe, zato ne moremo prenašati, da se s pogrevanjem že zdavnaj kaznovanih dejanj posameznikov, kratita ugled in avtoriteta učiteljskemu stanu.«

Učiteljski stan je v prvi vrsti poklican, da vzgaja med narodom spoznavanje in spoštovanje državnih oblasti. Dvomim pa, da bo učiteljstvo moglo doseči zaželene uspehe, ako mu kratijo avtoriteto celo oni, ki bi bili v prvi vrsti poklicani to avtoriteto štiti.

Le avtoritativna osebnost more vzgajati k avtoriteti.

Želimo za svoj stan stalnost, želimo priznavanje avtoritete, da bomo mogli izvrševati svoje dolžnosti, da bomo mogli narod vzgajati.

—ž.

O manjvrednih in premalo narodnih učiteljih v Prekmurju

S tem je Prekmurje večkrat dobilo manjvredne in premalo narodne učitelje. (Poročilo o zasedanju ban. sveta.)

Zanimiv in poučen je stavek gornje izjave zato, ker so trditve in obsodbe slovenskega učiteljstva, ki prihaja v Prekmurje, že dolgo životvarile za gotovimi omizji. Poučen pa je stavek tudi, ker kaže jasno, kdo vse se danes čuti poklicanega deliti učiteljstvu lekcije o nacionalnosti in mu izdajati spricevalo njegove moralne kvalitete.

Potrebno je, da jasno in brez vsakega zavijanja rešimo tu par vprašanj, ki so v zvezi z zgornjimi žalitvami. Prvo je ono o manjvrednosti slovenskega učiteljstva in v obče uradništva, ki je prihajalo »večkrat«² od osvojenja dalje v Prekmurje. Atribut manjvrednosti se priklada od prvega početka že skoro kot dediščina onim idealnim nacionalnim borcev, ki so prihiteli v Prekmurje pomagati graditi pot napredka temu kot kruh dobremu slovenskemu ljudstvu tostran Mure, ki je dolga stoletja ječalo pod madžarskim jarmom in ga je tuje oholo uradništvo z viška preziralo kot neko manjvredno — da rabimo zopet izraz g. b. s. Kuharja — kasto, ki je prihajala v poštev eventualno le kot predmet izkoriščanja.

To fevdalno idilo je skalil slovenski uradnik in učitelj, ki je prišel v Prekmurje, navadno kot kmeti sin, ki je čutil kot prvo dolžnost, da je stopil v stik z narodom, s kmetom, zato da spozna njegovo dušo, trpljenje in zahteve. Ljudje, ki so bili preokostene, da bi pravočasno došli dihi te nove preorientacije, dihi nove dobe v Prekmurju, ki se niso mogli otresti predsodkov o privilegiranih in manjvrednih, ki se niso mogli otresti mentalitete madžarske aristokracije, so koj pokazali s prstom na slovenskega inteligenta, ki je sedel s prekmurskim kmetom h kozarcu vina na razgovor, češ: »Glejte ga, pijanca! Ali je to gospoda?«³ Kakor je bil prej manjvreden prekmurski kmet v očeh madžarskega aristokrata, tako je postal sedaj manjvreden tudi došli slovenski učitelj, ki ni čutil razlike med njim in narodom in se je postavil ob stran prekmurskega kmeta.

To je geneza naše manjvrednosti, na katero smo ponosni, zato tudi z enakim ponosom odločno zavračamo vsako demagogijo o manjvrednosti došlega slovenskega uradništva, ki ima prikrit namen ustvarjati nič drugega, nego zgolj nerazpoloženje domačega prebivalstva proti došlemu slovenskemu raz-

umnštvu, ki je vseskozi demokratično in narodno.

O nacionalizmu došlih učiteljev ne menimo diskutirati z gosp. b. s. Kuharjem. Zaveda naj se samo, da nacionalizem teh ni samo od danes, ko pihajo zato ugodni vetrovi, ampak stoji med prekmurskimi učitelji ljudje, ki so izpričali svoj nacionalizem na bolj vročih tleh, ki so na lastnih rokah občutili odtise avstrijskih verig, v katere so štrlele v Radgoni germanske puške, ki so stali v jugoslovanskih legijah, ki so stali v narodnostnih frontah v Primorju in drugod.

V imenu teh nacionalnih borcev zavračamo žalitve g. b. s. Kuharja in ga pozivamo, naj svoje govorniške eksperimente izvaja drugod in ne na naši nacionalni časti. Odrakamo mu tudi najmanjšo pravico sodbe o našem nacionalnem čuvstvanju. Vprašujemo pa ga, če so ga ob priliki, ko se je v Prekmurju mudila mednarodna razmejitvena komisija in je popolnoma slovensko ljudstvo, zapeljano in terorizirano po madžarskih priganjajih, demonstiralo za priklopitev Prekmurja k Madžarski, jugoslovanske oblasti aretirale odnosno internirale zato, ker je javno poudaril svoje jugoslovansko čuvstvanje? Vprašujemo ga, ali je hotel morda sloveniti narod, če je v popolnoma slovenski zemlji kot je Prekmurje še l. 1930. z velikimi napori vzdrževal pri življenju madžarski tednik »Muravidék«⁴?

G. b. s. Kuhar je že davno zamudil vlak in se pripeljal veliko prepozno v Ljubljano, da bi nas od tam učil nacionalizma.

Kar se pa tiče namere alarmirati slovensko javnost in pokazati na Prekmurje kot na deželo zmede, kjer je zatočišče manjvrednih in premalo narodnih učiteljev, kjer učiteljice slavijo Mussolinija in se upirajo govoriti o Nj. Vel. kralju Aleksandru, kjer učitelji vohunijo, kjer se ljudje po šolah pretepajo, namero iskati, pretiravati in generalizirati posamezne abnormalnosti, jih vezati na določene grupe ljudi, odklanjamo z isto odločnostjo, kot smo odklonili in nastopili že proti marsikomu in marsikje, kjer se je skušalo naslikati Prekmurje kot deželo nekega kaosa. Poudarjamo istočasno tudi, da so tu popolnoma urejene in normalne razmere, katerih se ni treba nobenemu niti strašiti niti sramovati.

Jugoslovensko učiteljsko udruženje v Beogradu,

Sresko društvo v Murski Soboti.

Fr. Gabrijelečič, preds. Andrej Savli, taj.

Šolstvo in prosveta v dravski banovini

(Nadaljevanje.)

Posestno stanje šolskih imovin.

Zemljiški kataster nepremičnin šolskih občin se ureja po predpisih § 39. zakona o narodnih šolah. Potrebne listine se zbirajo in urejajo pri banovinskem šolskem odboru. Tam, kjer so zemljiškoknjižni vpisi lastnin šolskih občin nepopolno izvedeni, se odreja potrebne popolnitve. V primerih, da so bile šolske nepremičnine knjižene na upravne občine, se izvršujejo s pristankom občinskih uprav prepisi na šolske občine. Znatne ovire pri izvršbi prepisov vladajo v srezu Murska Sobota in Dolnja Lendava, ker si laste premoženje prejšnjih rimskokatoliških in evangelijskih šol. cerkvene občine.

Šolski vrtovi.

V banovini ima 705 šol lastne šolske vrtove, pri 13 šolah so šolski vrtovi last upravnih občin, 23 šole pa imajo za šolske vrtove najeta zemljišča. Brez šolskih vrtov je še 90 šol.

Vsa šolska zemljišča pri narodnih šolah merijo 20.252 arov. Od tega odpade 2.891 arov na stavbišča, 3.337 arov na telovadišča, igrišča in dvorišča, 2.221 arov na sadovnjake, 5.858 arov na drevesnice, 5.714 arov na prostore za gojenje zelenjadi in kmetijska preizkuševališča, 229 arov pa je zasajenih z vinsko trto.

V prav dobrem stanju je 211 vrtov, v dobrem 309, v zadostnem in slabem pa 209. V šolskih sadovnjakih je zasajenih 17.613 prtiličnih, oblikovanih in visokodebelnih sadnih dreves.

V drevesnicah je 46.613 divjakov in 107.288 cepljenih dreves. Iz zadnjega letnika se je razdelilo iz šolskih drevesnic otrokom 14.353 drevesc, prodalo pa 11.171.

Na šolskih vrtovih je 240 čebelnjakov s 1688 panji s premakljivimi satovi in 191 kranjčev, skupaj 1873 panji.

Za izboljšanje šolskih vrtov, posebno za napravo propadajočih vrtnih ograj in za nabavo potrebnega orodja so prispevali kraj. šol. odbori 136.202 Din.

Nagrade in podpore, katerih je največ podelila banovina, bodisi za vzorno urejene in oskrbovane vrtove ali kot osebne nagrade marljivim učiteljem-vrtnarjem, znašajo Din 30.100⁵.

V tekočem letu se je po smotrenih načrtih na novo preuredilo 16 vrtov.

Učitelji posvečajo vedno več pažnje šolskim vrtovom, žal da še ne vsi. Skoraj po vseh srezih so začeli snovati učitelji šolskovrtnarske krožke po pravilniku, ki ga je odobrila kraljevska banska uprava. Ti krožki imajo namen, da si učitelji z medsebojnim poučevanjem, zamenjavanjem semen in raznih kultur s skupnim naročanjem potrebščin in sploh z medsebojnim sodelovanjem pomagajo. Kraljevska banska uprava je priredila že več dvodnevni tečajev po srezih, na katerih se učitelji vrtnarji seznanjajo s smernicami šolskega vrtnarstva. Tečajji so bili kljub temu, da nosijo udeleženci sami stroške za potovanje in prehrano, prav dobro obiskani in so se jih udeležili skoraj povsod vsi učitelji vrtnarji.

Sreski razstavniki odbori so se pripravljali na banovinsko razstavo šolskih vrtov, ki naj bi se bila vršila letošnjo jesen v Ljubljani in Mariboru. Zaradi neugodnega vremena in z njim združenih neuspehov se je morala prireditelj preložiti na prihodnjo jesen. Kljub vsem neprilikam pa je priredilo učiteljstvo radovljiškega sreza prav lepo uspešno in zelo poučno sresko razstavo šolskih vrtov.

Šolsko vrtnarstvo se v obče povoljno razvija in stalno boljša. Je pa nujno potrebno, da se čim prej uredijo in smotreno oskrbujejo vsi šolski vrtovi, saj so najvažnejše učilo pri kmetijsko-prirodoslovnem in kmetijskem pouku, ki je uveden z novim učnim načrtom že v naše osnovne, posebno pa v višje narodne šole.

Da šolsko vrtnarstvo ni na taki stopnji, kakor bi bilo potrebno, so krive na eni strani gospodarske težkoče šolsko upravnih občin, na drugi strani pa tudi premalo izvežbano učiteljstvo. Predvsem bo treba skrbeti, da se poveri oskrbovanje šolskih vrtov takim učiteljem, ki imajo potrebno znanje pa tudi veselje do šolskega vrtnarstva.

Druga zemljišča.

Nekatere šolske občine imajo poleg običajnega šolskega vrta tudi druga zemljišča. Dohodki teh zemljišč, navadno najemnine, se stekajo v šolsko blagajno in porabljajo za tekoče potrebe. Po ugotovitvah v katastru šolskih zemljišč je 5.931 arov njiv, 3.349 arov travnikov, 3.422 arov gozda, 86 arov vinogradov in 1.380 arov pašnikov. Ta posestva pa so bila v prejšnjih časih izdatno večja. Zaradi nezadostnega nadzorstva so se ta

zemljišča razprodala. Sedaj je uvedeno strogo nadzorstvo nad temi zemljišči in se brez dovoljenja kraljevske banske uprave in ministrstva prosvete ne more nobeno šolsko zemljišče prodati ali pa kako drugače odtujiti.

Krajevni šolski odbori.

S komasacijo upravnih občin in izvedbo volitev novih občinskih odborov po zakonu o občinah je bila potrebna izvolitev in konstituiranje novih krajevnih šolskih odborov po določilih § 123. in 124. zak. o nar. š. s posebnim ozirom na nastali položaj v upravnih občinah po komasaciji.

Proračuni.

V letu 1931. so dosegli proračuni kr. šol. odb. višino 36.863.534 Din. V letu 1932. so bili nižji na 29.197.072 Din, dočim so dosegli v letu 1933. višino 25.070.782 Din. Nadaljnje zniževanje bo nemogoče, ker so vsi izdatki reducirani na neodločljive izdatke, ki so za neovirano delo neobhodno potrebni. Zaradi točnejšega pregleda in izvedbe enotnega predlaganja proračunov je odredjeno, da se v bodoče pregledujejo in odobravajo vsi proračuni po banovinskem šolskem odboru. V ta namen so izdane tudi enotne tiskovine in navodila.

Po dosedanjih proračunih znašajo stroški za stvarne potrebe (učila, samoučila, snazhenje, kurjava, itd.) povprečno za enega otroka letno:

na enorazrednici za 50 otrok à 80 Din, na dvorazrednici za 100 otrok à 75 Din, na tri-razrednici za 150 otrok à 65 Din, pet in več-razrednicah pri odg. št. otrok à 50 do 60 Din.

Obračuni.

Krajevni šolski odbori vedno bolj uvidevajo, da je treba gospodarstvo pri šolskih občinah prilagoditi težkim gospodarskim razmeram. Mnoge upravne občine izkazujejo velike aktivne zaostanke, ki so nastali zaradi zmanjšanja prihodov upravnih občin. Da se ti zaostanki ne bodo vlekli v nedoglednost in da se uredi ravnesje pri gospodarstvu šolskih občin, je odredila kraljevska banska uprava vsem sreskim načelstvom, naj skrbijo, da upravne občine odplačujejo šolskim občinam pripadajoče tangente v razmerju plačanih občinskih davčnin med šolskim proračunom in proračunom upravne občine. Opaža se izdatno izboljšanje v pogledu pravičnega gospodarjenja, kakor tudi glede pravilne opreme in pravočasnega predlaganja obračunov. Za smotreno in pregledno predlaganje obračunov so se uvedle nove tiskovine.

Stavbni fond.

Ob sklepu solarnega leta znašajo stavbni fond krajevnih šolskih odborov 7.661.386 Din, ki so vloženi deloma v državni hipotekarni banki, deloma v drugih denarnih zavodih, ker zaradi obstoječih zaprek šolski odbori ne morejo prenesti svojih vlog v državno hipotekarno banko, kakor to zahteva razpis ministrstva prosvete.

Izobraževanje učiteljstva.

Učiteljstvo je pokazalo veliko pripravljenost za delo med narodom, zato je banovina podpirala razne tečaje, ki naj ga usposobijo za to delo. V juliju je priredila kraljevska banska uprava štiritedenski združeno gospodarski tečaj za učitelje. Ta tečaj je bil letos že četrti. Skrbeti moramo, da usposobimo v doglednem času čim več učiteljev združnih delavcev. Temu tečaju je sledil tridnevni tečaj, ki je podal učiteljem temeljne smernice za pravilno državljansko vzgojo naše mladine, kakor tudi naroda. V juliju je priredila

kraljevska banska uprava tečaj za izobrazbo učiteljev za poučevanje na obrtno-nadaljevalnih šolah. V avgustu se je vršil na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru 10 dnevni uvodni in metodični tečaj za učitelje kmetsko-nadaljevalnih šol. Tudi je bil v avgustu še poseben tečaj za izvenšolsko delo učiteljstva. Pri vseh tečajih in izobraževalnih akcijah je iniciativno, pa tudi gmotno sodelovala učiteljska organizacija JUU sekcija za dravsko banovino. Pedagoška centrala v Mariboru je s pomočjo banovine priredila osemnedevni pedagoški tečaj, namenjen obravnavi sodobnih vzgojnih dognanj in teženj. Poleg tega se prirejajo po srezih dvo- in trodnevni šolsko vrtnarski tečaji, ki imajo namen poučiti učitelje o nalogah šolskega vrtnarstva in jih seznaniti z delom in poukom na šolskih vrtovih. V tekočem letu so bili štirje šolsko vrtnarski tečaji. Banovina je nadalje priredila v mesecu januarju 1934 poseben sokolski tečaj za diplomirane brezposelne učitelje in učiteljice. Ta tečaj naj usposobi mlade učitelje za sokolsko delo, na drugi strani pa jih za čas brezposelnosti koristno zaposli in odtegne slabim vplivom.

Banovinski zavodi.

Banovina vzdržuje gluho-nemnico v Ljubljani, deško vzgajališče v Ponovičah, zavod za slepo deco v Kočevju in prispeva k potrebščinam na pomožni šoli v Ljubljani in Mariboru.

Gluho-nemnica v Ljubljani šola in vzgaja 105 učencev, gojencev, ki imajo popolno oskrbo v zavodu. Za preskrbo teh gojencev skrbi banska uprava iz lastnega proračuna, ker le nezaten del krijejo starši otrok. V tekočem letu je bilo odpuščenih iz zavoda 14 gojencev, ki so uspešno dovršili šolo. Ravno toliko je bilo na novo sprejetih. Odklonjenih je bilo 56 prosilcev, ker zanje ni bilo prostora. Gluho-nemnica v Ljubljani je bila zidana le za otroke bivše Kranjske, zato ne zadošča po-

trebam dravske banovine in ostajajo gluho-nemi otroci brez vzgoje in pouka, in je nujno potreba, da se ta zavod razširi.

V deškem vzgajališču v Ponovičah se vzgaja okrog 60 gojencev, prostora pa bi bilo tudi za 80 gojencev. Poleg malih lastnih dohodkov zavoda mora kriti v glavnem vse stroške banovina. V šolskem letu 1932./33. so se odpustili iz zavoda 23 gojenci, na novo pa je bilo sprejetih 27 gojencev. V zavod bi morali sprejeti še mnogo nedoletnikov, katerih vzgoja bi bila neobhodno potrebna v vzgajališču, pa je to zaradi nezadostnega kritja nemogoče, ker se domovne občine skoraj v vseh primerih odrekajo prispevkom.

V zavodu za slepo deco v Kočevju je 39 gojencev in gojenk. V šolskem letu 1932./33. je bilo sprejetih 10 gojencev, odpuščenih pa samo pet, zato je število naraslo. Ker se še vedno oglašajo in prosijo za sprejem v zavod, bo število naraslo na 45 gojencev.

Pomožni šoli v Ljubljani in Mariboru podpira banovina s tem, da plačuje stanarino učiteljstvu in skrbi za stvarne potrebe. Učne prostore, kurjavo in snazhenje dajeja prizadeti mestni občini.

Podpiranje socialnih ustanov in naprav.

Dijaške in šolske kuhinje. Banovina razdeli vsako leto dijaškim in šolskim kuhinjam iz določenih kreditov pomoč, da morejo nuditi brezplačno ali po nižnji ceni hrano najrevnejšim učencem. Banovinska podpora pa je seveda za veliko potrebo premajhna, zato je nujno potrebno uspešno sodelovanje in podpiranje od strani humanitarnih ustanov po privatnikih z zbiranjem hranil.

Božičnice. Prav tako podeljuje banovina šolam in ustanovam v obmejnih krajih podpore za obdarovanje revnih otrok o priliki prireditve božičnic, da se omeji v nacionalnem pogledu kvarni vpliv izven državnih mej delujočih tujih ustanov.

Iz banovinskega sveta Razprava o našem šolstvu in prosveti

(Konec)

(Po Slovencu.)

Stane Vidmar govori o škodljivem pojavu ob začetku letošnjega šolskega leta, ko mladina ni imela nobenih slovenskih šolskih knjig, kar je bilo v veliko škodo narodnega edinstva. Ta pojav je dal povod za razna sumničenja, in sicer tudi takih, ki niso krivi, govornik zahteva, da se take stvari več ne pojavljajo in da se dosednji krivci kaznujejo, kar bo le v korist narodnega edinstva.

Golouh je govoril o prenatrpanosti učnega načrta na naših šolah z nepotrebno navlakom, ki jemlje mladini veselje in možnost spoznati se z življenjskimi potrebami. Nujno potrebno je, da prične o tem prosvetno ministrstvo delati na spremembi. Govorec o krizi, ki je zadela naše umetnike, tako likovne kakor literarne in druge, opozarja, da smo tik pred krahom našega kulturnega ustvarjanja in predlaga, naj bi se osnoval pri banovini poseben kulturni fond, iz katerega naj bi banovina podprla umetnike. Postavka 40.000 Din za nakup umetnin naj bi se povisala na 100.000 Din. Banovina naj tudi prisloži na pomoč Domu slepcev, ki je kupilo Strahlovo graščino v Škofji Loki s preskrbo nujno potrebnega inventarja za dom slepcev.

Šolar prosi naj bi se postavka za nakup šolskih knjig revnim učencem ne črtala preveč.

Dr. Režek poudarja, da bi moral biti učitelj na deželi prva pomoč okrajnemu ekonomu pri dviganju kmetijske strokovne izobrazbe, zato se morajo pospeševati kmetijski tečaji za učiteljstvo. Primanjkuje ponekod učiteljskega moškega naraščaja in govornik si ne more predstavljati, kako naj bi šolski upravitelj predstojnik svoji ženi-učiteljici. (Smeh). Na enorazrednicah marsikje ni učitelja, po večjih šolah pa jih je ponekod še preveč. Govornik nastopa za to, da se odstranijo iz šole poročene učiteljice.

Goričar je mnenja, da je postavka za učiteljsko izobrazbo v tečajih premajhna. Prosta učiteljska mesta na deželi naj se takoj zasedejo. Ugotovi naj se številčno razmerje učiteljev do učiteljic.

Dr. Senčar govori o nacionalno hladnih srcih naše mladine ter zahteva zaradi tega zboljšanje v vzgoji. Vprašanje nezaposlenosti mladih učiteljic je treba zagrabiti globlje, to je upokojiti vse, ki so že doslužili, dalje tiste, ki niso na svojih mestih, upokojiti ali odpustiti vse učiteljice, ki so poročene z gmotno podprtimi možmi. Potem se bo odprlo mnogo mest.

Kühlar zahteva, da se preneha praksa, da se v Prekmurje učitelji kazensko nameščajo. Navaja primer, ko je učitelj, ki je bil obenem tudi načelnik Orjune, preganjal Prekmurce, ki niso govorili književne slovenščine, kot

madžarone, sam pa je bil pozneje razkrinkan kot italijanski špijon. V banov. šolskem svetu naj bo zastopano tudi Prekmurje.

Treba je končno urediti tudi vprašanje nagrad veroučiteljem. Občine se branijo plačevati katehetske nagrade, ker smatrajo za krivično, da bi s svojimi davki plačevali veroučitelje, ki učijo na večjih šolah več kot 20 ur tedensko, poleg tega pa iz občinskih dokladov veroučitelje, ki učijo na manjših šolah. Brezdvomno je, da je verouk kot podlaga verske in moralne vzgoje potreben in tudi to, da mora biti vsako delo plačano. Ker je delo, ki ga opravljajo veroučitelji, javno, ga morajo plačati javne korporacije. Predlaga zato, naj se v proračun prosvetnega oddelka med osebnostne izdatke dene postavka, iz katere se bo izplačevala nagrada veroučiteljem, ki učijo izven sedeža svojega bivališča. Če poučujejo v svojem kraju, je to končno njihova dolžnost kot dušnih pastirjev.

Izvajanjem Kühlarja se pridružita Erjavc in župnik Kurent.

Ravnikar Josip (Radeče) in Gajšek (Šmarje pri J.) govorita o vprašanju brezposelnosti učiteljskega naraščaja.

Tavčar predlaga, naj se tudi letos obnovi v proračunu postavka 100.000 Din za društvo Dom slepih, da si more urediti za bivališče slepih Strahlovo graščino v Škofji Loki, ki jo je kupilo.

G. ban pristane na to, in sicer naj se dovoli 50.000 Din kot podpora društvu, 50.000 pa za adaptacijo graščine.

Arko (Ribnica) predlaga, naj se postavka podpora za zidanje in prezidanje šolskih poslopij dvigne s 600.000 Din na 1.000.000 Din.

Lavtižar prosi za zgradbo šole na Blejski Dobravi podpora 50.000 Din ali pa vsaj brezobrestno posojilo.

Ban dr. Marušič pripominja, da vsi dolgov, ki jih imajo naše občine za zgradbo šol, ne izvirajo iz zadnjega časa, ker se v zadnjih treh letih ni dovolila gradnja nobene šole, če ni bilo zadostno preskrbljeno za kritje stroškov. Vsi ti dolgovi izvirajo iz prejšnjih časov, ko so morale občine graditi šole na pritisk šolskih oblasti in po predpisih, ki so jih izdale te oblasti. Banovina pa poleg tega plačuje še znatne zneske za srednje šole.

Dr. Senčar prosi za podporo 15.000 Din za vzdrževanje ptujskega gimnazijskega poslopja.

O odkupu umetnin govorita Birolla in Golouh.

O ureditvi vojaških pokopališč govori Šolar, podban dr. Pirkmajer pa odgovori, da banovina že krije 50—60 odst. stvarnih stroškov, za drugo pa druge korporacije. Glede odkupa umetnin pa omenja podban, da je treba napraviti skupen načrt z Narodno galerijo, muzejem itd. Večjega zneska, kakor 40.000 Din finančni minister banovini ne bi dovolil.

Stane Vidmar izvaja, da se za našo akademsko mladino mnogo premalo stori. Predvsem naj odločujoči činitelji ustvarijo možnost dela in udejstvovanja temu akademskemu naraščaju. Predlaga, naj se v proračun vnese postavka 50.000 Din za ustanovitev akademske menze v Ljubljani. S svoje strani obljublja, da bi v krogu trgovcev in industrijcev storil vse, da se pomaga ustvariti ta menza.

G. podban se zahvali g. Vidmarju za pobudo, mnenja pa je, da ne more biti govora, da bi akademska mladina stradala. Banovina daje nad 120 dijakom stipendije od 200 do 600 Din. Za prehrano akademikov se bo uvedel sistem nakaznic za eno ali drugo menzo. Ustanovitev posebne akademske menze pa je nepotrebna, ker že delujejo druge menze.

O razmerah na meščanskih šolah govori Arko. Podban dr. Pirkmajer pojasnjuje, da bo

Listek v nagrobni venec tovarišici Mileni Fistrovi

Predpomladno snovanje drhti v prirodi. Ostri koti bledih, nemočnih sončnih žarkov že vstajajo, razhlapevajo in se zlata, da bodo skoro kot vroče, oplojujoče žarke strelce pogodile rosno zemeljsko grudo, noseč ji sil in življenja.

Še zadržuje zemlja v bojazljivi ljubezni semena in klice v svojem skrbnem naročju, boječ se, da jim hlad ne stori zlega, a pripravlja se že na svojo veliko daritev.

Ti, Milena, pa si že dočrpela svojo veliko daritev in zemlja te je baš zdaj zvalila vase, da Te očuva nadaljnjega zlega.

Vrtnik nad morjem, slika Tvojega rojstnega kraja, visi v moji šolski sobi.

Strme pečine strmé muko vase, kot skalnata pravilica iz kamenite davnine, vkleta v togo, vekovečno enoličje.

Pa se razpenja nad skalinami vijolična svila južnega neba in v čudovito mehkih odtenkih se prelivajo ostri obrisi pečin v nemirni odsevajajoči prozornosti morskih valov. Kontrasti!

Za mimimi, negibkimi, skoraj trdimi potezami Tvojega obličja se je skrivalo detinsko rahločutje, profinjena srčna kultura v Tvoji rezervirani malobesednosti filozofska bistrina duha, v vseh Tvojih samoniklih naziranjih neupogljiva značajnost ter v vsem početju in nehanju vprav gigantska odločnost, redek dar žen! Kontrasti!

»Vrtnice nad morem«, sem Te zvala, pa kaj bi govorila jaz; saj je vse lepše, kar si nam povedala sama.

Ko si odpotovala iz Golnika v Kranjsko goro, pišeš:

»Oj, vse bo še dobro! Vsak dan hodim na sprehod in diham, diham ta čudoviti goranski zrak, zdi se mi, da mi je zrastle tretje krilo pljuč.

Mnogo sem sama. Samota in trpljenje blaži človeka, bolest dá mislim božjo moč, poglobljam se vase, pogovarjam se z dušo in tolažim rane svojega srca.

Štiri postaje je imel križev pot Tvojega trpljenja: Ljubljana, Golnik, Kranjska gora in Zagreb.

Odločila si se, podvreči v Zagrebu smrti nevarni operaciji na pljučih.

Vedela si, da se 90 odstotkov teh operacij ponesreči, a nisi malodušno oklevala, vedro, bodro si razmotrivala vse možnosti, urejala in čakala iz Zagreba poziva.

O, vem, nisi hotela biti nositeljica otrovnih semen, ki bi v tesni prostornini šolskih sob ogrožala mlada življenja.

O, vem, nisi hotela izobčena v brezdelju životariti.

Brez dela, šole in mladine za Te ni bilo življenja.

»Aut, aut,« si dejala, »zdravje ali smrt!« Pred odhodom si nas obiskala v šoli, šalila si se z mojimi, svojimi učenkami in kot bi šla na veselo potovanje zaklicala:

»Na svidenje v maju, tedaj bo pomlad, kako nestrpno je pričakujem.

Oj, pomlad, zdravje, zdravje!«

Zaupanje Te je varalo.

Odhitela si za pozivom — v smrt.

Da, Milena, spet bo pomlad in svet bo ves zlat — v žaluzki bo ptička zapela gomila Ti bo razcvetela! Tvoj pogled bo zaprt, v večni mrak potopljen.

Oj, pomlad, kako temna bo smrt tedaj,

ko bo vsa zemlja vrt, spet maj.

Prikloni dobrotno do njenih se vrat, niže vse bliže,

da bo saj ob njenem srcu pomlad!

Stare naloge Ciril - Metodove družbe v novi obliki

Mnogo se govori in piše, kako skrbeti za prosveto na vasi, kako čuvati narodni življenj v obmejnih krajih. Najbolj poklicana v to se mi zdi C. M. D., ki že desetletja vrši to nalogu. Koliko naših vrlih narodnih borcev se ima zahvaliti ravno njej za svojo vzgojo, za srečo, da so sprejemali prve nauke v milem materinem jeziku od značajnih narodnih učiteljev. Kraji, kjer so bile Ciril-Methodove šole, spadajo danes pod tuje države, kamor ne sega naša moč.

Vendar bi C. M. D. še vedno lahko vršila svojo nalogo kot šolska družba. Pa bi kdo dejal, da je v to poklicana država in da je ta problem pri nas že rešen, saj živimo v narodni državi. Jaz sem pa mnenja, da moramo ravno na polju narodne prosvete sodelovati vsi, kajti to polje nima mej. Država da milijone in milijone v ta namen in če bi dala še 2 krat toliko, bi še vedno ne zadostila vsem potrebam. Zato pa je naša dolžnost, da državi pomagamo. Mnogo je namreč še vasi, ki so brez šole. Ni treba iti daleč, že v naši banovini jih je, treba je le bližje pogledati. Na videz je vse lepo in urejeno, a še dolgo ni zadosteno narodnim potrebam. Navadno je tako, da tvori ena izmed več bližnjih vasi ali naselbin središče in tam je šola. Otroci, ki bivajo na radialnem ozemlju, so dolžni, da posejajo to šolo.

Lahko rečeno, a teže storjeno. Kar se zdi človeku poleti lep izprehod, je pozimi naravnost borba z elementi. Borba seveda izostane, ker bi človek, oziroma mali šolarček, običal v zamu in tako presedi raje vso zimo doma na peči... Kaj se nauči? Nič — ali pa tudi mnogo slabega... Ubogo dete se veseli pomladi, da bo zopet videlo šolo, a glej, nastopijo povodnji in spet ne more v šolo. Jeseni

pa redno izgubi par tednov pouka, ker je treba hiteti s pospravljanjem pridelkov, da jih ne zagrne voda ali prezgodnji sneg! Preveč neprimlikokrat, bi marsikdo vzkliznil, a je istina, dragi moji. Podobnih slučajev bi našli na stotine. Kako temu odpomoči?

Le C. M. D. bi bila kos tej nalogi s tem, da bi začela ustanavljati v takih zapuščenih krajih enorazrednice. Načelno samo enorazrednice z utemeljitvijo, da skrbijo za najbolj potrebne našega naroda. In če bi šela dotična šola samo 20 učencev, nič zato, oni so vredni naše skrbi in naše ljubezni. In na ta mesta naj bi se poslali naši brezposelni abiturienti, tako bi rešila C. M. D. dve veliki in lepi nalogi obenem. Saj ni treba zidati takoj šol, za prvo silo zadostuje poslopje, ki ima na razpolago dve sobi: eno za učilnico, drugo za učiteljevo stanovanje. Prepričana sem, da bi sprejeli ljudje učitelja ali učiteljice z odprtimi rokami, saj vemo, da naš narod hrepeni po znanju in prosveti, pa tudi potreben je značajnih voditeljev. Če je naš narod na vasi mlačen napram državi, je to največ iz nevednosti, ali pa je zapeljan po raznih mogotcih, ki niso drugega kot koristolovci, da ne rečem demagogi.

Naša nova učiteljska generacija naj torej prevzame službo narodnih pionirjev. Prežeta jugoslovenske misli bo oplodila naš narod z novo duševnostjo ter vzgojila dobre državljane, odločne jugoslovane. Zato pa mladi borci na plan! Naša vas naj postane narodna trdnjava, ki bo uspešno klubovala zunanjim in notranjim sovražnikom.

Premišlujte o moji ideji, morda vam bo všeč. Mislim, da bi pridobil C. M. D. s to akcijo ogromno število članov in s tem tudi potrebnih sredstev. Vsak bi vedel, da daruje v res kulturne svrhe in bi dočakal tudi vidnih sadov!

Antonova.

banovina revidirala obveznosti, ki so jih svojčas prevzele občine glede meščanskih šol.

Senčar govori o raznih ptujskih kulturnih potrebah: Snoj Hinko (Tržič) o meščanskih šolah, Lavtizar o vojaških pokopališčih na Gorenjskem, dr. Bratkovič (Slovenjgradec) o učiteljih na meščanskih šolah ter vprašuje, kaj je z nagradami veroučiteljem, ki so se v zadnjem času ustavile, in zakaj veroučitelji ne dobivajo nobenih plač.

Podban dr. Pirkmajer pojasnjuje te zadeve, glede nagrad veroučiteljem pa pravi, da tako točno določa šolski zakon. Veroučitelji na meščanskih šolah nimajo pravice do kake nagrade, kakor tudi na osnovnih šolah ne. Stvar dotične občine je, ali veroučiteljem dovoli kake nagrade ali ne. Odstavljeni pa veroučitelji zaradi tega niso, svoje funkcije vršijo naprej, samo prejemki iz državnega proračuna so jim ustavljeni.

Tavčar prosi, naj se podpora za razširjenje ljubljanske gluho-nemnice zviša, ker je moral zavod letos odkloniti 56 otrok.

Ban dr. Marušič pristane, da se znesek poviša na 150.000 Din.

Splošne vesti

ODGOVOR JUU SREŠKEGA DRUŠTVA
M. SOBOTA NA IZPADE GG. B. S. KUHARJA IN ERJAVCA.

JUU sresko društvo Murska Sobota je na svojem zborovanju v Murski Soboti dne 17. februarja 1934. soglasno obsodilo izvajanja gg. b. s. Kuharja in Erjavca kot zastopnikov Prekmurja pri letošnjem zasedanju banskega sveta dravske banovine v Ljubljani:

1. Najodločneje odklanjamo neresnične in žaljive trditve o manjvrednosti in o premajhni nacionalnosti odnosno anacionalnosti učiteljstva v Prekmurju.

2. Obsojamo izvajanja, ki se iz poedinih primerov generalizirajo na vse učiteljstvo in zahtevamo, da se imenoma iznesejo posamezni primeri.

3. Odklanjamo neosnovane napade glede versko-šolskih razmer v tukajšnjem srezu, ker poznamo in državnice in ne verske šole, a kljub temu se v izrečno evangelijskih odnosno katoliških krajih nameščajo evangelijski odnosno katoliški činitelji, v kolikor je enih in drugih na razpolago.

4. Prosimo oblasti zaščite pri našem kulturnem in nacionalnem delu, ki ga vrši učiteljstvo v Prekmurju od osvobođenja dalje, kar je bilo ob raznih prilikah z merodajnih mest ponovno priznано.

F. Gabrijelič, preds. A. Šavli, tajnik.

Iz navedenega je razvidno, kako nujno bi bilo potrebno, da bi tudi učiteljski stan imel svojega zastopnika v banskem svetu, saj njega delo globoko posega v življenje naroda, da bi moral biti zastopan v vseh korporacijah, kjer se odloča o vprašanjih naroda.

— Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, javlja vsem svojim članom, da se bo vršil v **ponedeljek, dne 12. marca 1934** ob 19.30 uri v sejni dvorani Mestnega magistrata, Ljubljana, Mestni trg 59, **redni občni zbor** s sledečim zborovalnim redom: 1. Konstituiranje občnega zbora; 2. Poročilo upravnega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1933. s predlogom o razdelitvi prebitka; 3. Poročilo nadzorstvenega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1933. s predlogom o razrešnici; 4. Odobrenje letnega računa za leto 1933. in podelitev razrešnice upravnemu odboru; 5. Določitev višine, do katere se sme zadruga zadolžiti; 6. Določitev višine, do katere sme zadruga prejemati hranilne vloge; 7. Določitev višine, do katere sme zadruga odobriti posojila članom; 8. Rešenje pritožb in predlogov, ki se morajo pisмено sporočiti upravnemu odboru vsaj 8 dni pred obnim zborom; 9. Dopolnilne volitve; 10. Slučajnosti. V primeru nesklepnosti se vrši pol ure pozneje istotam za rešitev istega zborovalnega reda nov občni zbor, ki bo sklep veljavnost ne glede na število prisotnih zadrugarjev. Letni račun je na vpogled v konzorcijski pisarni Gajeva ulica 9 med uradnimi urami.

Upravni odbor.

— Grafično prosvetni krožek v Ljubljani prireja skioptična predavanja v dvorani »Doma grafikov« Masarykova cesta V. nadst. Prihodnje predavanje bo v torek dne 27. februarja, naslednje dne 6. marca vselej ob 8. uri. Predavajo grafični strokovnjaki. Ob zaključku, dne 17., 18. in 19. marca t. l., bo v proslavo stoletnice smrti Senefelderja, izumitelja litografije, proslava z razstavo. Cenjene tovarišice in tovariši vabimo k zanimivim in poučnim predavanjem.

— Tovariši Lavrenčič, ki je učiteljstvu dobro znan kot odličen telovadni strokovnjak, saj je predaval na zborovanjih skoraj vseh učiteljskih društev, je sestavljal knjigo: **Igre in raznoterosti**. Nad 470 najrazličnejših iger in raznoterosti je zbranih v knjigi. Učitelj, posebno oni, ki nima na razpolago telovadnice, bo našel v njej mnogo najrazličnejšega gradiva, ki ga bo lahko s pridom uporabljal pri telovadbi. Po večini so igre, ki ne zahtevajo nobenega orodja in teh je največ. Zastopane pa so tudi igre z žogo. Kje pa ne poznamo danes žoge? Če bi se vendar našla šola, ki ne zmore par dinarjev za žoge, imaš v dodatku navodila, kako si jih lahko narediš sam, ali pa jih napravijo deklice pri ročnih delih. — Druga prednost iger je, da so zastopane vse vrste iger, ki se lahko igrajo v razredu (pozimi!) na malem telovadišču, na velikem travniku, v gozdu, v vodi pri kopanju,

Tavčar predlaga, naj se postavka 200.000 Din za vseuč. knjižnico ne zviša, g. ban pa naj izposluje pri osrednji vladi, da se sedanji studijski knjižnici prizna ime vseučiliška in da se v državnim proračunu vnese zanjo postavka 800.000 Din ter da se dovoli za zgradbo najeti kredit pri drž. hipotekarni banki ali poštini hranilnici, kar je bilo dovoljeno že pred štirimi leti.

Ban dr. Marušič da postavko na glasovanje ter je bila soglasno sprejeta.

Banovina bo odkupila od banovinske hranilnice realko, za zgradnjo III. realne gimnazije pa je že dosežen sporazum z mestno občino, ki je preskrbela zemljišče.

Koder in Kühr se zavzameta za popolno gimnazijo v Murski Soboti ter za druge šolske zahteve Prekmurja.

Odgovarja jima g. podban dr. Pirkmajer, ki pravi, da se posveča šolskemu vprašanju v Prekmurju največja pozornost, pritegniti pa je treba k sodelovanju v večji meri kakor doslej tudi tamkajšnje občine, ki s šolskimi bremenmi niso bile toliko obremenjene, kakor so občine na biv. Kranjskem in Štajerskem.

pozimi na smučeh in na ledu. Lavrenčičeve igre so v tem pogledu v naši telovadni literaturi edinstvene in bodo našemu učiteljstvu posebno dobro došle. Priporočila jih tudi nizka cena 32 Din.

—r.

— **Proteus**. Prirodoslovna revija, o kateri smo na tem mestu že ponovno pohvalno poročali, je našla dosedaj med učiteljstvom malo odziva. Zdi se, da naše šole še vedno dajejo prednost nemškemu Kosmosu. Slovenska javnost je sprejela Proteus z navdušenjem hvalo. Toda od same hvale list živeti ne more, vsaj neko zmerno število naročnikov mu mora zagotavljati obstoj. Menda smemo povedati, da so izdajatelji računali s tem, da se bo večina slovenskih šol naročila na list, da se bo tudi primerno število učiteljev osebno priključilo naročnikom, in da so hoteli in še hočejo vsaj del vsebine izbirati tako, da bo ta in oni članek Proteja učiteljstvu dobrodošel pomočnik pri prirodoznanem in prirodoslovnem pouku. Po prejetih informacijah bo uprava s prihodnjo številko ustavila list vsem onim, ki dosedaj niso plačali niti polletne naročnine (25 Din). Pripravljena pa je, šolam kreditirati tudi ves prvi letnik, ako so sredstva tekočega budžetskega leta izčrpana in gg. upravitelji tozadevno željo upravi lista Proteus sporočijo do 28. februarja. Vsem tovarišem pa priporočamo, da se tudi osebno naročijo na Proteus — ne bo jim žal. Vsebinska lista je odlična. Naročnino 50 Din lahko plačajo tudi v dveh obrokih po 25 Din. Številka poštnege čekovnega računa 16386.

— Izšla je 6 številka lista: »Dječje tjelesno vaspitanje«. List stane letno 30 Din in je zelo dober pripomoček za delo v šoli in pri Sokolu. Urednik je banski šolski nadzornik Dušan M. Bogunović — Zagreb, Bogovičeva 7.

— **Drugi zvezek »Biblioteka jugoslovanske šole«** je posvečen materi. Ker praznujemo vsako leto 10. maja materinski dan, bo učiteljem ta številka dobro služila. Revijo urejajo gg. D. M. Bogunović in G. Krajačić. Letno stane 50 Din, posamezna številka stane 15 Din. — Zagreb, Bogovičeva ulica 7.

— **Uporaba spalnih voz za državne uradnike**. V 7. odst. čl. 10. uredbi o povračilu potnih in selitvenih stroškov držav. civilnih uslužbencev št. 84.600/I od 12. dec. 1931. je določeno, da ima državnih uslužbencev, kateremu gre pravica do uporabe I. razreda na železnica in parobrodih, ob potovanju, ki traja najmanj 8 ur ponoči, pravico tudi do uporabe spalnega voza oz. kabine. Finančno ministrstvo je pod št. 44.101/I od 19. oktobra 1933. izdalo pojasnilo: Uradniku, ki po veljavnem voznem redu potuje ponoči najmanj 8 ur, bodisi samo ob odhodu do cilja službenega potovanja, bodisi samo ob povratku v mesto službovanja, pripada pravica do uporabe spalnega voza za potovanje v obeh smereh, to je za odhod do kraja službenega potovanja in za povratek do kraja službovanja.

S prednjim pojasnilom soglašajo kontrola po odločbi splošne seje od 27. oktobra 1933. št. 114.316.

Osebne zadeve

—i Napredovali so učitelji(-ice): v IX. skupino: Vidmar Miroslav iz Gor. Radgone; v VIII. skupino: Repič Ivana iz Cerknice, Blatnik Angela iz Toplice pri Zagorju; v VII. skupino: Aparnik Gojmir iz Vidma, Judnič Regina iz Vrčice, Mihelič Ivo iz Selca, Punčar Vilko iz Radovljice, Jereb Milan iz Letuša, Vodopivec Marija iz Zg. Šiške.

Učiteljski pravnik

—§ Napredovanje po skupinah — ocena. Ministrstvo prosvete je odredilo, da se mora vpisati v izvide Uslužb. lista, ki se priključijo prošnjam za napredovanje po polož. skupinah, ocene za poslednjih 4 odnosno za 5 let. Za 4 leta se vpíše ocena pri prošnjah za V., VI. in VII. skupino, za 5 let pa pri prošnjah iz X. v IX. in iz IX. v VIII. skupino. Uvažujte in ravnajte se točno po odredbi, ki je bila priobčena z razpisom kralj. banske uprave IV. No. 3104/I.—34.

Naša gospodarska organizacija

—g Članom Učit. samopomoči. V zadnjih mesecih prejema zadruga uprava vse polno prošenj za posojila iz podpornega sklada. Zadnji občni zbor v Ljubljani je 15. maja 1933 sklenil (gl. § 39.), da se prično podeljevati podpore iz tega sklada po preteku dvanajst mesecev od dne, ko je bila ta sprememba pravil od oblastva potrjena; to bo od 1. julija 1934 dalje. Še pred tem pa bo letošnji občni zbor, ki bo v aprilu ali maju, sprejel in potrdil pravilnik za podeljevanje podp. Zadruga uprava zdaj še nič ne ve: na kakšen način se bodo podeljevale podpore, kdaj izdajale, v koliki izmeri, kakšna garancija za vračilo itd. Zato vljudno prosimo, ne pošiljajte nam pro-

Mladinska matica

—mm S seje Mladinske matice z dne 15. t. m. Na predlog literarnega odseka se je sprejela in se nagradi slikarica v barvah »Kapljice« z nagrado 2000 Din. Knjiga izide v rednih publikacijah v štirbarvnem tisku. Vsi drugi rokopisi se odklonijo, le »Mož z lunce ali Mikea moke« in »Balončkovi doživljaji« se z gotovimi popravki lahko uporabijo v prihodnjem letniku »Našega roda«.

Sklepe se izdajo drugi ponatis Ribičičeve knjige Mihee in Jakec. Prva izdaja te potrebne knjige je že davno pošla in ker se je izkazala kot čudovit pripomoček pri čitanju v prvem razredu, izide v nekaj dneh v drugi izdaji. Kartonirani izvodi se bodo prodajali po 10 Din.

Poizkusna številka mladinskega časopisa se bo imenovala **Mlada Jugoslavija**. Časopis izide te dni kot priloga »Našemu rodu« proti doplačilu 50 par.

Vsi konkurenti za razpisane knjižne nagrade so naprošeni, da pošljejo svoje naslove, da jim lahko vrnemo rokopise. Poleg naslova naj navede vsak tudi kontrolno število. Avtor »Kapljice« pa naj se po možnosti osebno zgasi pri tajništvu M. M.

—mm »Mlada Jugoslavija«, poizkusna številka mladinskega časopisa, ki izide kot priloga 5. št. »Našega roda« prinaša sledeče članke: »Moja srečanja s T. G. Masarykom — E. Gangl. »Večer v Pragi« — B. Borke, 90-letnica rojstva Josipa Jurčiča, »Moja prva pesem« — Manica Komanova, »Užita gnezda morskih lastavic« — ing. Ferdo Lužša, »S Kraljico Marijo v Alžiru« — Mica Svajcar, »V marcu na drugih celinah« — Alma M. Karlin, »Pomlad in bolezen« — M. Lunačkova, Nadalje sledijo še naslednja poglavja: »Zadnje novice za mlade glavičve«, »Koliko šol in učiteljev je v dravski banovini?«, »O zimskem spanju živali«, »Sestra sredi kroga« — telovadna igra, »Toplomre pripoveduj«, »Kako si ljudje medsebojno pomagajo« »Mladina piše« itd.

II. izdaja »Miha in Jakca« izide v četrtek. Ribičičev tekst izpopolnjuje nad 1000 sličic Maksima Gasparija. Za prve razrede je knjiga s slikopisno metodo naravnost potrebna. Otroci se naučijo z njo igrati čitati.

Ekskurzilski odsek

—eo V sobotni, sedemnajsti večer tega meseca nas je zanesla pot pod Goliske plazove. Temni obrisi Mežaklje v sosesčini, svetle luči pod njo, ki svetijo na križiščih delavskih ulic in se bolj svetle zvezde nad njo, ki razsvetljujejo pota naših želja, so ustvarjale tiho, pa vendar veselo razpoloženje. ko smo hodili v breg proti Sv. Križu. Čeprav večina tovarišev in tovarišic, ki so se odzvali v lepem številu, ni bila vajena zimskih gorskih strmin, smo se vseeno odločili za nekoliko težji izlet, ki je pokazal prav lep rezultat. V zgodnje nedeljsko jutro, po slovesu od prijazne Svetokriške tovarišice, ko je sonce obsijalo in se zlatom obsulo brežnje kope Karavanke, smo jo mahnili proti Rošci. Sonce se nam je upiralo v hrbte in nas smodilo kakor v pozni pomladi. Ves napor, čeprav majhen, je bil bogato poplačan z oddihom pri planinski koči. V kolikor nas sneg ni zadovoljeval, je izpolnilo to željo sonce in pa razgled. Proti vzhodu morje megle, ki je poplavlilo Ljubljano, proti jugu Pokljuka in veriga Črne prsti, na zapadu pa cela vrsta Julijskih planin od Triglava do Martuljkove skupine. Več si menda ni želel nihče. Prvotni načrt, da bi šli preko Sedla in Hruškega vrha (1615 m) v Mojstrano, se je izjalovil. Preprečil ga je silovit veter v sedlu, ki nas enostavno ni pustil naprej. Tovarišice so se junaško držale, toda napor pri kljubovanju z vetrom na grebenih, bi presegal njihove moči. V vijugastem smuku smo drčali nazaj v dolino. Osmojeni od sonca, pa tudi malce utrujeni, saj prilesti 1500 m visoko ni kar tako, pa smo vendarle dobre volje zapuščali goliske plazove. Zaman bi govoril o lepoti, ki se ne da popisati. Komur je do tega, da bi jo užival, naj ne pozabi na Roščo, komur je vsakdanje življenje pretrdo in bi ga rad pozabil vsaj za en dan, naj se odloči in gre, vjel bo zlato kresnico, ki mu bo razsvetljevala sanje pokojnih noči. Na svidenje! Smuk!

—eo Odborova seja ekskurzijskega odseka JUU se bo vršila v torek 27. februarja t. l. ob 16. uri v prostorih tajništva Mladinske matice.

TOVARISI(CE)!

NE POZABITE NA OBMORSKI UČITELJSKI DOM IN POŠLJITE PRIJAVNICE!

šenj za posojila pred letošnjim obnim zborom. Pošljite nam kake nasvete za sestavo pravilnika, da bo pravičen in bo vztrzel na vse strani. Za vsak nasvet se Vam že danes najlepše zahvali

Uprava US.

—g Učiteljskemu domu v Mariboru je darovala ga. Julijana Križeva, vdova po bivšem šol. upravitelju v Zavrču pri Ptuj, tov. Antonu Križu, znesek 1000 Din kot temeljni kamen v počastitev spomina svojega pokojnega moža. Rajniki je večkrat zatrjeval, da bo pristopil k UD kot dobrotnik s temeljnimi kamnom. Pa ga je prehitela smrt 12. julija 1933. Ko so uredili vdovi prejemke, ji je bila prva skrb, da je izpolnila željo pokojnika. Hvala in čast ji!

Kjerkoli so knjigo uporabljali, so dosegli z njo velikanski uspeh. Znižana cena knjige je 10 Din.

Opozarjamo cenj. poverjenike, da izide še danes »Naš rod« s prilogo »Mlada Jugoslavija«. Prilogo dobijo učenci proti doplačilu 50 par za izvod. Izvodi, ki jih naročniki »Našega roda« ne morejo ali nečejo kupiti, naj se oddajo po možnosti nenaročnikom po 50 par, v nasprotnem primeru bo imela Mladinska matica s to poizkusno številko obšutno materialno škodo.

VSEBINA 5. ŠTEV. NAŠEGA RODA.

Po daljšem času se oglašja spet v »Našem rodu« Fr. Ločniškar z lepo socialno pesmijo »Pesem sirot« in s kratko prozo z naslovom »Doma«. Kristina Hafnerjeva nadaljuje svojega Simnovega Lipeta, ki ga otroci tako radi čitajo. Angelo Cerkvenik objavlja vojni spomin »Oslas«. Milčinski je zastopan z veselo šalivko »Dve poletji in ena zima«. Čizek ima nekoliko in stilu Milčinskega veselo zgodbo »Pukše in Pukšani«. V rubriki: Naše morje opisuje Marjanovič potovanje »S Podmladkom Jadranske straže na Krko«. Jadranski pa se v »Kotorskem uporu« spominja prvih žrtev, ki so padle za Jugoslavijo. Cicibanov rod prinaša črkopisnega veselega »Brdavska« in od Milčičeve Medveda Markca, ki ga naša mladina tako težko pričakuje. Sledi vesela dogodbica v verzih in 6 slikah Milka Bambiča »Kje se pripravata dva...«. Herfort govori v »Pojočem nebu« o čopastem in poljškem škrljaneu. Doma in po svetu prinaša članek o tragičnem fuskem vzletu v stratosfero. Zor uvaža v list novo rubriko »Opazuj in poizkus«. Sicherl zaključuje s to številko serijo člankov o smuki. Sledijo Novakova Otroška delavnica, kvačkana ročna torbica, Mladina piše in uganke.

Naslovno stran je izdelal Milko Bambič. V ilustrativnem delu lista sodelujeta poleg Bambiča še Maksim Gaspari in Tine Kos.

Magajnova legenda »Jezus in mornar«, ki je bila objavljena v lanskem »Našem rodu«, se je prevedla na srbski jezik in izide v kratkem skupaj z drugimi mladinskimi prištevki v mladinski knjigi v Beogradu.

Šolski radio

—r XX. teden. V torek dne 27. februarja bo predaval g. Viktor Pirnat »Uskoki — čuvarji našega morja«. Razpored: 1. Kdo so bili Uskoki in odkod so prišli? 2. Branik krščanstva proti polmesecu. 3. Čuvaj se senjske roke! 4. Sila Uskoke ukloni ali ne premagaj. 5. Današnji potomci nekdanjih sloviti čuvarjev našega morja. Pripravite zemljevid Jugoslavije ter slike Klisa in Senja. V petek dne 2. marca bo predaval g. dr. Rudolf Kolarič o Josipu Jurčiču. Razpored: 1. Kratek življenjepis. 2. Umetniški razvoj. 3. Dela snovno. 4. Dela oblikovno. 5. Ocena in pomen.

—r Kmetijska radió predavanja. V nedeljo dne 25. februarja ob 7. uri 45 minut: O našem žitu; g. ing. Ferinc Bogdan. Ob 16. uri: Izboljševanje zemljišč; g. ing. Pirc Alfonz.

SE NEKAJ O DRŽAVLJANSKI VZGOJI V ŠOL. RADIU.

Iz zadnjih izvajani o državljanški vzgoji v šolskem radiu smo spoznali, da drugi narodi mnogo žrtvujejo za svojo nacionalno propagando s tem, da dvigajo mladini državljanstvo zavest in samozavest po predavanjih v šolskem radiu. Zlasti prednjačijo v tem Nemci, ki posvečajo prav posebno pozornost tudi svojim bratom v obmejnih pokrajinah, a tudi onim v drugih državah.

Tako so nemške postaje oddajale tudi takale narodno propagandna in državljanško vzgojna predavanja: »Naši (nemški) bratje ob Volgi«, »Med nemškimi brati na Sedmo-graškem«, »Nemški otroci in Češkoslovaškem«, »Kako nemška mladina v inozemstvu doživlja svojo domovino« itd. Navadno prenašajo taka nac. propagandna predavanja vse nemške postaje, ki imajo šolsko uro. Vaznejša predavanja oddaja postaja Königswusterhausen na tako zvanem Nemškem valu. Tudi to je značilno!

Zanimivo je tudi to, da se je Südwest-deutscher Rundfunk s postajo v Frankfurtu spomnil 600 letnice naselitve Nemcev v Kočevju. Takole stoji v reviji »Der Schulfunk« (št. 22 iz 1. 1933.): »Vom 600-Jahrest der deutschen Sprachinsel Gottschee in Süd-Slavien«.

Videti je, da Nemci mnogo mislijo na one, ki govorijo njihov ali njim podobni jezik. Sploh se zanimajo za ves nemški rod, ki prebiva izven nemških državnih meja, kjerkoli na svetu. Saj so prav ta mesec začeli oddajati — v izvenšolskih oddajah — programe za

Afriko, Azijo in Južno Ameriko. Jasno je, da bodo ti programi propagandistični — saj tudi morajo taki biti!

Zanimalo pa nas bo še nekaj. V ponedeljek 12. dec. 1932, dva dni po predavanju »O bratih ob Volgi« sta postaji Breslau in Gleiwitz oddajali predavanje »Devet mesecev v Srbiji«. Predaval je učitelj Erhard Kaminski, in sicer za višjo stopnjo ljudske šole. Predavanje je vsekakor moralo biti zelo zanimivo. To posnemam iz pojasnila, ki ga čitam iz še preje omenjene revije. Tako-le se glasi: »Slike o deželi in ljudstvu, o njegovih šegah in navadah na podlagi lastnega opazovanja in po mnogih osebnih doživljajih. Primerjanje tuje dežele z nemško domovino naj pripomore k vzgoji malih poslušalcev k ljubezni do domovine. Pripraviti je (v predzgodovoru) pota v Srbijo, zlasti do Zaječarac«, dalje »današnja Jugoslavija in Stara Srbija« ter zemljevid Evrope ozir. Balkanskega polotoka.

Po vsem tem moramo reči, da znajo drugi narodi izrabiti prav vsako možnost in vsako priliko, da v svetu poudarijo svoj rod in svoje bistvo. Priznati moramo tudi, da jih v tem njihovem delu nihče ne more ovirati, ker take pravice nihče nima. Preostane nam samo, da se od njih kaj učimo in naučimo.

Vprašam: »Koliko je pri nas šol, ki imajo šolski radijski aparat?« Vem, stvar je pri nas zelo težka, toda naši zahodni sosedje so ta vozec presekali prav originalno, toda o tem drugič. Nadaljnja ovira za močnejši razvoj je seveda v dotacijah, ki jih prejema naša šolska radijska institucija. Iz te ovire se rodi še druga: programe bi bilo tudi časovno in snovno diferencirati po starostnih stopnjah šolske mladine. To pa seveda stane novih, večjih žrtev. (Tudi o tem morda kdaj pozneje.)

Naj zaključim! Imamo Radio Ljubljana, imamo šolski radio. Žrtvujemo mnogo, žrtvujemo čim največ mogoče za to ustanovo, pomagamo ji denarno in idejno, da bo tu v severozahodnem delu naše domovine valovila v vesoljstvo moč in slava nas Jugoslovancev, zlasti še samozavest našega mladega rodu.

Ne pozabljajmo, da se na našem ozemlju križajo mnoga pota v svet in da bi nas ta ali oni hotel spraviti v območje svoje gospodarske, kulturne in celo narodnostne sfere. Saj se mnogo čuje o raznih načrtih glede Podonavja! Vrh tega vodi preko našega ozemlja pot na naš Jadran in na Solun. Temu in onemu bi se zahotelo, da bi ta pota izrabili v svojo korist. To pa bi bil naš narodni pogin! Mislim pa moramo na naše ljudstvo tu in onstran! Tudi mi imamo še kje svoje narodne manjšine. Vzgaјati moramo torej svojo mladino v smeri prave Jugoslovanske državne zavesti! Vedeti moramo, da bo vsak dinar, ki ga bo kdo za našo mladino naložil v našo »Kukavico« nekoč tako zelo plodonosna, da bo tudi na polju naše državljanske samozavesti donal stoteri sad. Nikakor ni ne potrebno, ne zaželeno, da bi naš šolski radio našo mladino vodil na agresivno, napadalno pot; vodi jo pa in jo mora še dalje voditi na pot one zavesti, ki ne bo nikdar nikomur skrivila lasu, obenem pa bo zvesto sledila klicu: »Jugoslovani smo tu in nikdar nas nihče ne bo spravil odtod!«

Pero Horn.

Stanovska organizacija JUU Iz sekcije

—s Razmere v sreskem društvu JUU Črnomelj-Metlika.

V zadnjem času so bila v dnevnih listih objavljena vabila za zborovanje sreskega društva JUU za sreza Črnomelj-Metlika za dan 10. t. m. s pristavkom, da se bodo na tem zborovanju obravnavali »očitki« tajnika sekcije proti predsedniku tega društva. V 38. št. »Slov. Nar.« je bilo v rubriki »Iz Črnomlja« kratko poročilo o tem zborovanju s pristavkom, da je bilo zanimivo obravnavanje »očitkov« tajnika sekcije proti predsedniku Ljubici ter da so zaključek te obravnave »pozdravili ne le vsi zborovalci, temveč tudi vsa belokranjska javnost.«

»Očitki« tajništva sekcije napram predsedniku tov. Ljubici so bili popolnoma internega organizacijsko-poslovnega značaja. Iznešeni so bili interno in diskretno v prostorih sekcije s strani tajništva sekcije napram blagajniku g. Dolencu kot zastopniku sreskega društva. »Učit. tov.« je še pred dnevnimi ob-

javami prinesel vabilo za gornje zborovanje, seveda brez neokusnega dostavka. Blagajniku sres. društva g. Dolencu je bilo ob osebni intervenciji pojasnjeno, zakaj je dostavek v »Učit. tov.« izostal in da je nameraval priti predsednik sekcije na to zborovanje, a ker je bil zadržan, pride tajnik sekcije osebno na zborovanje.

Kljub temu pojasnilu je dal blagajnik g. Dolenc v vse dnevne liste vabilo za to zborovanje s svojim agitacijskim dostavkom, zlorabljač pri tem ime društvenega odbora in napačno društveno štampiljko. Sekcija je v posesti poročil, ki kažejo, da je blagajnik sreskega društva g. Dolenc razpredel za to zborovanje po srezu agitacijo, ki je ne moremo označiti za lojalno.

Pomisli, ki jih je izrekel tajnik sekcije napram blagajniku g. Dolencu, kot pooblaščenemu zastopniku tega društva v prostorih sekcije, so internega organizacijsko-poslovnega značaja ter je bil tajnik po svojem položaju dolžan iste iznesti zastopniku društva v interesu društva in članstva. Zadeva nima niti osebnega in ne javnega značaja. S strani sekcije tudi ni bila iznešena v javnost, da bi bilo treba sedaj dajati duška glede te zadeve belokranjski javnosti. Vso afero je napravil javno s svojevrstnim prenosom blagajnik sreskega društva g. Dolenc.

V taki atmosferi, nasičeni umetno ustvarjenega nerazporedenja proti sekciji, je nemoogoče objektivno razsojanje.

S svoje strani sem primoran izjaviti, da je postopanje društva in predsedstva tega društva napram sekciji v istini nekorektno in da umetno ustvarjena zadnja afera v tem društvu ni prva med enakimi.

Po svojem položaju in v zaščito resnega in poštenega dela sem primoran to javno kampanjo obsoditi ter izjaviti članstvu sreskega društva Črnomelj-Metlika, da je delo pri takem postopanju nemogoče. Ako članstvo samo ne bo uredilo razmer, odklanjam posledice, ki bodo morale slediti takemu neurejenemu razmerju. Ker je postojala dobra volja s strani sekcije urediti zadevo na takten način, zato odpada od nje vsaka krivda.

V Ljubljani, 19. febr. 1934.

Ivan Dimnik,

preds. sekcije JUU za dravsko ban.

—s Delegatom sreskih učit. društev. — Vsak delegat mora imeti za zastopstvo s. u. dr. na izredni skupščini, polnomočje, ki mora biti opremljeno s pečatom s. u. društva in podpisano od predsednika in tajnika. Polnomočje mora vsebovati: 1. ime, služb. značaj, članstvo JUU, kraj službovanja (srez, banočina); 2. katero sresko društvo zastopa in kdaj je bil izvoljen za delegata; 3. pripombo ali ima delegat vezan, ali nevezan mandat.

—s Navodila za izredno skupščino JUU. Ministrstvo prosvete je z odlokom O. N. br. 2440 od 24. januarja 1934 odobrilo dopust vsem predsednikom in delegatom sres. učit. društev, članom upravnega in nadzornega odbora sekcij, kakor tudi članom glavnega, nadzornega in izvršnega odbora JUU, ki se udeležijo izredne skupščine 4. marca 1934. Dopust je odobren za čas od 28. februarja do 8. marca 1934. Vsi zgoraj imenovani zastopniki, ki bodo potovali na skupščino, naj se v svoji vlogi za dopust sklicujejo na cit. ministrski odlok.

Predsednikom in delegatom kakor tudi ostalim zastopnikom na izredni skupščini sporočamo, da bomo odpotovali iz Ljubljane v soboto 3. marca t. l. z brzovlakom ob 9. uri dopoldne. Sekcija bo rezervirala poseben železniški voz.

Prošnjo I. O. za priznanje četrtinske vožnje je ministrstvo za promet odklonilo z motivacijo, da se priznava ugodnost te vožnje olajšave po uredbi le za redne, ne pa za izredne skupščine. Na ponovno vloženo prošnjo za priznanje četrtinske vožnje izvršni odbor se ni prejel odgovora. Ker obstoja možnost, da bo četrtinska vožnja zadnji hip le dovoljena, naj udeleženci voznih listkov ne oddajo, marveč naj jih za vsak primer shranijo za povratek.

Sreska društva naj izdajo polnomočja svojim predsednikom in delegatom. Članom upravnega in nadzornega odbora ter članom glavnega odbora bo izdala polnomočja sekcija. Prejmejo jih v Beogradu pri tajniku sekcije, ki jih bo pričakoval na kolodvoru.

Polnomočja sreskih društev naj bodo čitljivo spisana. Brez polnomočja se verifikacija ne bo mogla izvršiti.

Udeleženci izredne skupščine, ki reflektirajo na preskrbo stanovanja, naj to takoj javijo sekciji po dopisnici.

Ponovno prosimo, da nam javijo vsa sreska društva svoje zastopnike na skupščini. Ravno tako prosimo tudi člane upravnega in nadzornega odbora za sporočilo o udeležbi na skupščini.

—s Prijave za učiteljske lige. Za sodelovanje v ligah sta se prijavila tov. Andrej Debelak iz Sv. Marjete niže Ptuja in tov. Golobčič Peter iz Primskega.

Iz društev:

— JUU ZA DOLNJELENDANSKI SREZ zboruje dne 10. marca ob 10. uri predpoldne v Dolgi vasi. Predaval bo sreski kmetijski referent gosp. Lipovec.

Poročila:

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA - ZAH. DEL je zborovalo dne 10. februarja 1934. v Ljubljani.

Zborovanja se je udeležilo 124 ali 88% članov.

Tov. predsednik je pozdravil 7 novih članov, nato se je s toplimi besedami spominjal triletnice banovanja in 50 letne bana, gosp. dr. Marušiča Draga, poudarjajoč zlasti njegovo naklonjenost do učiteljstva. Poročal je o zboru predsednikov, o učit. smučarskem tečaju ter sokolskem tečaju za brezposelne učiteljske abituriente. Končno je povabil šolske upravitelje, da bi se po zborovanju pogovorili o šolskem vrtnarstvu in o učnih načrtih. Skupščina je nato obravnavala vprašanje o upokojitvah učiteljstva s polno službeno dobo.

Skupščina je izrazila željo, da bi bili šolski upravitelji obveščeni o akcijah kr. banske uprave za povzdigo kmetijstva.

Zbor je obsodil intervencije neodgovornih ljudi pri šol. oblasteh v škodo učiteljstva, kakor tudi oddajo službenih mest v Ljubljani in nje okolici brez razpisa.

Nato je tov. Skulj Franc, šol. nadzornik v pok., poročal o delovanju CMD in priporočal, da bi se v ljubljanskem srezu ustanovili dve podružnici, ena za posavski del, druga za barjanski del.

V razgovoru o delovanju CMD je bila splošno izražena želja, da bi se nar. obrambna društva združila v tej ali drugi enotni organizaciji.

Sprejeti so bili ti-le predlogi:

1. Doseže naj se razveljavljenje odloka, ki zabranjuje učitelju tožiti klevetnike.

2. JUU naj napravi na vsa narodna društva predlog, da bi se združila v eno veliko organizacijo, ker se zaradi množine narodnih društev na kmetih delo razbline.

3. Sestavi naj se seznam učiteljstva iz Ljubljane in neposredne okolice, ki za svoja mesta nimajo zadostnega števila služb. let.

4. Vsako službeno mesto naj se razpiše.

5. JUU naj posreduje, da bi kr. banska uprava samo enkrat na leto in sicer ob koncu leta sporočila z okrožnico, katere knjige priporoča za nakup.

6. Kraljeva banska uprava naj ne črta v občinskih proračunih postavk, določenih za šolske potrebe, ker jih učitelji že tako težko pribore.

7. Šolski upravitelji naj se razbremenijo s tem, da se poenostavi uradno poslovanje.

V zvezi z nekim člankom »Slov. Naroda« v rubriki »Izpod sita in rešeta«, je nadzornik tov. Urbančič z originalnimi listinami razjasnil svoje ravnanje, nakar mu je članstvo izrazilo svojo zaupnico.

Zdravko Mikuž,
predsednik.

Lenarčič Ana,
tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-OKOLICA, vzhodni del je zborovalo dne 10. februarja t. l. ob 9. uri v Mostah.

Prisotnih je bilo 104 članov od 127 — to je 82%.

Predsednik tov. M. Kosin je po uvodnem pozdravu navzočim podal poročilo o zborovanju društvenih predsednikov JUU, — ki se je vršilo dne 14. jan. t. l. v Ljubljani; nato so se prečitali in prerešali dopisi sekcije. Končno so bili po daljši debati soglasno izglasovani naslednji predlogi:

1. Za drž. skupščino: 1. Izvede naj se organizacija brezposelnih učiteljskih abiturientov za vso državo.

2. Skupščina JUU naj spremeni pravila v toliko, da se pri vseh sekcijah osnujejo odseki brezposelnih učiteljskih abiturientov.

II. Za banovinsko skupščino: 1. Ustanovi naj se fond za brezposelne abituriente in vsak član JUU naj prispeva mesečno 1 Din.

2. Vsa stanovska glasila naj se pošiljajo vsem abiturientom brezplačno.

3. Pri sreskih učiteljskih društvih naj se dajo po možnosti učiteljskim abiturientom posebni prostori na razpolago.

4. JUU naj vpliva, da naj proračun, ki ga sprejme krajevni šolski odbor in ga je potrdila in vnesla v proračun tudi občina, banska uprava ne okrnjuje.

Nad vse zanimivo in poučno je nato predaval sreski šolski nadz. Fr. Drnovšek »O domovinskem pouku na moderni podlagi. Pokazal je, kako se na ljubeč način že v I. razredu otroka pritegne k temu predmetu in kako se skoraj igraje in na silno privlačen način pride do zaželenega cilja. Snov se nato vsako leto razširja in poglobi. Končen uspeh mora biti dober, saj ljubezen do domače grude premagava vse ovire.

M. Kosin, preds.

A. Celnar, tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU je zborovalo v soboto, 10. februarja t. l. ob 9. uri v kočevski narodni šoli.

Zborovanja se je udeležilo 72 članov, kar znaša 54,54%.

1. Tov. predsednik je otvoril zborovanje, pozdravil navzoče, nove člane Andolšek Ludvika iz Karlovice, Otrin Maksa iz Vel. Lašče ter Mikulič Otona in Ido iz Koprivnika.

Sledil je referat g. ing. Jelačina o temi »Nove smernice za izobrazbo kmetijske mladine«. Razgovora so se udeležili tovariši Kmet, Koutny, Peterlin in Vončina.

2. V situacijskem poročilu je tov. predsednik podal potek zborovanja predsednikov sreskih društev dne 14. I. t. l. — Po zgledu novomeškega učit. društva bo tudi vsak član našega društva prispeval do konca šol. leta a 10 Din za brezposelne učiteljske abituriente našega sreza.

3. Tov. Vodopivec je govoril o šolskem vrtu in o potrebi organizacije učiteljev (ic) vrtnarjev. Članstvo je sprejelo »Pravilnik in poslovnik učit. krožka za šolsko vrtnarstvo.« V ta učiteljski krožek so bili izvoljeni: predsednik tov. Vodopivec S., tajnica tov. Kos P., blagajnik tov. J. Debeljak, gospodar tov. A. Peterlin, odborniki tovariši: Blenkuš, Strah, Högl, Vončina.

Sprejeti so bili sledeči predlogi:

a) Uprava šolstva naj se poenostavi ter naj se rešijo šolska upraviteljstva pred dnevnim naraščajočimi dopisi. Razne statistične podatke naj podajajo pisarne sreskih šolskih referentov, ki imajo v to dovolj pisarniških moči na razpolago.

b) Od šolskih upraviteljev na večrazrednicah naj se ne zahteva sodelovanje pri raznih korporacijah v isti meri kakor od ostalega učiteljstva, kajti šolski upravitelji so z delom preobloženi.

c) Odpravijo naj se razredni katalogi, ker so nepraktični ter naj se zopet uvedejo matični listi.

Herman Kmet, pred. Čok Antonija, tajnica.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5 —

SLUŽBENO MESTO

na šestrazrednici pri Sv. Rupertu v Slov. gorah zamenjam radi družinskih razmer za učiteljsko ali upr. mesto kjerkoli. Lepo stanovanje s pritliklinami, trikrat dnevno avtobusna zveza z Mariborom, idealne razmere. Grem tudi na enorazrednico. Tovariši(ice), nabrusite peresa! Grögl Feliks, učitelj.

FR. P. ZAJEC

izprašan optik
Ljubljana, Start trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplopre, risalno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Šolske knjige

za vse kategorije šol in po najnovejših izdajah

Šolske zvezke

vsakovrstne, za šolske in domače vaje

Šolske potrebščine

za vse mogoče šolske zahteve Vam nudi vedno

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6 — MARIBOR, TYRŠEVA ULICA 44

VELETRGOVINA

F. König

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčgov.

Priporočamo trdke, ki inserirajo v našem glasilu!

UGODNOST!

Damske galoše Din 70
Moške galoše Din 75
Damski snežni čevlji Din 100
Moški snežni čevlji Din 110

ANTON KRISPER, LJUBLJANA

MESTNI TRG 26 ♦ STRITARJEVA ULICA 3